

Poročilo NOEMIS – Naravovarstvena in okoljska etična misel na Slovenskem 2018

JARINA Bohinj, kulturno društvo

Pomembno društveno delovno področje, naravovarstvena etika, je bila v letu 2018 na videz nekoliko v ozadju. V javnosti smo se namreč pojavljali predvsem operativno in promocijsko na področju kulturne dediščine orgel.

Vendar obseg dela in rezultati ne odstopajo od tistih v preteklih obdobjih.

Glavna tema leta je bila – ob 150 letnici prve javne objave – pravljica o Zlatorogu. V tem kontekstu sta bili izvedeni dve obširni raziskavi, od katerih je ena že bila objavljena.

Rezultat v obliki članka *Triglavska roža med simboliko in stvarnostjo* (Studia mythologica Slavica št. 21, str 129-146) je sestavljen iz treh delov: deskriptivnega, analitskega in sintetičnega. Najprej smo z botaničnega in ekološkega vidika obdelali različne rastlinske vrste, ki bi davnim ustvarjalcem lahko služile kot naravna osnova ideji o zdravilnosti triglavske rože. V drugem delu so zapisani pravljичni motivi iz obravnavane Pravlјice o Zlatorogu obdelani primerjalno glede na dejanske procese v naravi. Ugotovljeno je bilo, da ljudje drugih bitij niso dojemali zgolj v instrumentalnem smislu za potrebe človeka, ampak so očitno razumeli tudi zahtevnejše medsebojne odnose, ki v naravi kot celoti vzdržujejo fenomen življenja. Ker, kot vemo, ljudsko pripovedništvo služi tudi kot etično izhodišče, sklepamo, da so ustvarjalci Zlatoroga v zgodbo vgradili biocentrično etiko, ki človeka vzgaja k spoštovanju vseh naravnih procesov, ne le tistih antropocentričnih, ki so v korist izključno človeški vrsti.

Druga raziskava s sorodno tematiko obravnava odzive nekdanjega človeka na klimatske spremembe v preteklosti, kakor te odsevajo v ljudskem pripovedništvu in likovni umetnosti. Ponovno gre torej za človekov odnos do ostale narave. Pri tem smo gradivo evropskih tradicij kategorizirali v dva obsežna razreda, preventivo in blaženje posledic, ter znotraj teh nekaj podskupin. Kaže se, da so nauki naših prednikov blizu ukrepom, v katere nas danes skušajo usmerjati strokovni, nevladni in drugi politični dejavniki sodobne družbe, predvsem Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) pri Združenih narodih. Rezultati projekta bodo predvidoma predstavljeni na Univerzi v Corku na Irskem junija 2019.

Poleg navedenih obsežnejših projektov sta kot odmeva na pretekle projekte nastala še dva eseja. Prezrta problematika pristnih odnosov med človekom in naravo v preteklosti je bila v nekoliko bolj splošnem slogu objavljena pod naslovom Zlatorog in njegova narava (ob 150 letnici Pripovedke o Zlatorogu) (Zvon 2018, št. 3/4, str 94-98). Bolj konkretno smo z istimi potencialnimi izhodišči naslovili slovensko naravovarstveno strokovno javnost. Uredništvo revije Varstvo narave, ki jo izdaja ZRSVN, se za objavo ni odločilo. Zdaj se dogovarjamo za objavo v reviji Acta Triglavensia pri Triglavskem narodnem parku.

V letu 2018 sta bili izvedeni še dve ozaveščevalni akciji, obe v povezavi z vrhom COP v poljskih Katowicah. V Ljubljani smo sodelovali na okrogli mizi o podnebnih spremembah, ki jo je ob obisku podnebnih romarjev organizirala Socialna akademija (7.11.) v Ljubljani. V času same konference na Poljskem pa smo sodelovali v radijski oddaji Slovenija, podnebje in jaz (14.12.) na Radiu Ognjišče. Na obeh dogodkih so bili predvsem izpostavljeni biološki vidiki klimatskih sprememb in etični vidik, ki izhaja iz papeževe okrožnice Laudato si'.

Še vedno miruje projekt izdaje knjige A New Environmental Ethics: The Next Millennium for Life on Earth Holmesa Rolstona.

Pripravil Jurij Dobravec, 1.1.2019